

שמימות הדף היומי

עם הרב אברהם משה הלוי רוט

לחברות והוספות: a0527652027@gmail.com

שיעורי "טעימות" מיועדים ללומדי הדף היומי המבקשים להעשיר את הלימוד עם "נושא מעניין לקחת הביתה". הם כוללים נושאים לדיון, פולמוסים, חיזוקים, לקחים, קושיות, הקשרים לפרשת השבוע והמועדים, ועוד ועוד. מטרת השיעורים לעודד שיח תורני גם לאחר שהלימוד הסתיים. בבית או בעבודה, עם האשה או הילדים, בשבתך בביתך ובכלתך בדרך.

השיעורים נמסרים באולפני "קול הלשון" וניתן לצפות בהם באתר, או להקשיב בטלפון 03-6171111 ולהקיש ברצף (משמאל לימין): # 41670658 *

לתגובות והארות, ולקבלת הגליון בקביעות: a0527652027@gmail.com
הפקת הגליונות כרוכה בהוצאת משאבים רבים של עריכה וגרפיקה, ניתן להשתתף בעלויות ובזכויות!

ושמור נפשך מאד", וכאשר מקלל עצמו מכניס את נפשו לסכנה גדולה. ובתוספות ד"ה ושמור הביאו גם את הפסוק "ונשמרתם מאד לנפשותיכם".

הגמרא הזאת היא המקור לדברי הרמב"ם המפורסמים (רוצח ושמירת נפש פי"א): "וכן כל ממשול שיש בו סכנת נפשות מצות עשה להסירו ולהשמר ממנו ולהזהר בדבר יפה יפה שנאמר: השמר לך ושמור נפשך, ואם לא הסיר, והניח המכשולות המביאין לידי סכנה, ביטל מצות עשה ועבר על לא תשים דמים".

[רוב המפרשים הבינו שמה שכתב "ביטל מצות עשה" הכוונה למצות שמור נפשך, אבל יש שפירשו שזה קאי על מצות מעקה, הנזכרת לעיל מינה. שהרי השמר הוא לא ולא מצות עשה. ואכמ"ל].

באמת, יש מקור נוסף לדברי הרמב"ם מן הגמרא בברכות לבב, מעשה בחסיד אחד וכו' שטען השר מצד הפסוק 'השמר לך ושמור נפשך' ומצד הפסוק 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם'. אך כתב המנחת חינוך שמשם אין ראיה כי הוא היה גוי שמהפך דברי אלקים חיים (וצ"ע לדבריו מדוע הגמרא מביאה את הבלי, מה באו ללמדנו). אך עכ"פ מהגמרא שלנו למדנו את המצוה הגדולה והחמורה להיזהר יפה יפה מכל סכנת נפשות.

פליאה | הרי "שמור נפשך" כתוב בעניין שכחת קבלת התורה!

אלא שהפליאה גדולה, הרי הפסוקים הללו "השמר לך ושמור נפשך" "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" כלל לא עוסקים בשמירת הגוף מסכנה, אלא באיסור שכחת מעמד הר סיני או דבר אחד מן התורה ("השמר לך ושמור נפשך" מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך", ראה אבות ג, ח ומנחות צט, ב על השוכח דבר ממשנתו) ובאיסור עבודה זרה ("ונשמרתם מאד לנפשותיכם כי לא ראיתם כל תמונה וגו'") והיכן שמענו כאן איסור לסכן נפשות.

וכבר תמהו כן המהרש"א בברכות שם והמנחת חינוך מצוה תקמו "אך דברי רבינו הרמב"ם צריך עיון מנלן זה דהוי עשה לשמירת הגוף מרק השמר וכו' דמיירי בענינים העומדים

וורט | אני ה' "לא" שנית

הגמרא שלנו אומרת שהאומר לאו לאו או הן הן תרי זימני הרי זה שבועה, דכתיב ולא יכרת כל בשר עוד מימי המבול ולא יהיה עוד המים למבול.

על פי זה ביאר הגר"א ז"ל מה שנאמר (מלאכי ג, ו) "כי אני ד' לא שנית, ואתם בני יעקב לא כליתם", שזה נאמר כלפי מה שנאמר בתוכחה: "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם 'לא' מאסתם 'ולא' ולא געלתם ללכותם להפר בריתי אתם". הרי

שחזר הקדוש ברוך הוא ושנה לאמר "לא לא" שלא יכלה את בני ישראל, ואם כן יש כאן שבועה כדאמרין הכא דלאו לאו היינו שבועה.

וזהו מה שכתוב כי אני ד' - "לא" שנית, חזרתי וכפלתי את זה, לכתוב פעמיים "לא", ואכן - אתם בני יעקב לא כליתם, שהרי נשבעתי שלא מאסתם ולא געלתם ללכותם.

והוסיף על זה הגר"ר בענגיס רבה של ירושלים (וכתב דכמדומה גם זה ההוספה מהגר"א) שזה הביאור במה שנאמר (ישעיה נד, ט) "כי מי נח זאת לי, אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ, כן נשבעתי מקצף עליך ומגער בך". וצריך להבין מהי ההשוואה בין השבועה שנשבע על מי נח לשבועה שלא יקצוף ישראל.

אמנם לפי הנ"ל הדברים הם מאירים כשמש, שהרי ממי נח אנו לומדים כאן ש"לא" "לא" היינו שבועה, ואם כן גם במה שנאמר "לא" מאסתם "ולא" געלתם ללכותם - יש כאן שבועה, שלא יקצוף ולא ימאס בבני ישראל.

מקור | מהדף שלנו לומדים חיוב "ונשמרתם"

בסוגייתנו מבואר שאסור לקלל עצמו משום "השמר לך

עלון טעימות מיסודה של אגודת "לוחמי הדף" לחיזוק ועידוד עמידה באתגרי לימוד הדף היומי. מרגיש בודד במערכה? מנסה לעמוד בקצב ולא מצליח? הצטרף אלינו, איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק! להצטרפות לקבוצות השונות של "לוחמי הדף" צור קשר במספר 054-824-9119

חיזוק | כמה אהבת ה' באזהרה לשמור על חיינו ובריאותנו

יש כאן ביטוי נורא לאהבת ה' אותנו. הקב"ה אומר לנו: כאשר אתם עובדים עבודה זרה, מה שהכי כואב לי, יותר מעצם החטא והקנאה שאתם מעוררים, זה שאתם מסכנים את נפשכם בעונש מיתה. אינני רוצה שתמותו, אני רוצה שתהיו חיים ובריאיים. זה עיקר הכאב שלי.

רבינו שמשון פינקוס זצ"ל היה מדבר על זה בסגנונו המיוחד, כאשר ביקש להסביר את עבודת השופר:

"תארו לעצמכם, הרב"ה של יענקל"ה מתקשר לאביו ומודיע לו שבאותו יום הוא היה שובב נורא ואיום. ראשית, הוא לא הקשיב כלל בשיעור חומש, שנית, הרביץ לחברו, שלישית, ניפץ זגוגית של חלון, ורביעית, שבר את העפרון של הרב"ה..."

כשיענקל"ה נכנס הביתה מיד אביו מתחיל במיצוי הדין עמו "יענקל"ה לא ישתמש באופניים במשך שלושים יום" [אמא אומרת: לא, די בעשרים וחמש יום...], נאסר עליו לשחק במשאית שסבא קנה לו והוא מסיים בסטירה על לחיו של יענקל"ה.

יענקל"ה אבל וחפוי ראש מתחיל לצעוד לכיוון חדרו, מרוב בלבול הוא טורק את הדלת על האצבע שלו ומפיו נפלטת צווחה איומה "אוי". **ברגע הישמע קול הצווחה מסתיים תפקידה של מידת הדין עמו, כולם נבהלים "אוי ואבוי, מה קרה לך? ... אתה מצליח להזיז את האצבע?.. מסכן שלי!"** לוקחים אותו מיד למרפאה, שם אצבעו נחבשת בתחבושת גדולה, ובנוסף על כך, כדי שלא יהיה עצוב יותר מדי, קונים לו אופניים חדשות ועוד משחקים וכלי כתיבה חדשים...

זהו כוחו של השופר בתחילה הקב"ה יושב בדין ושופט אותנו על כל העבירות החמורות שעברנו עליהן לשה"ר ביטול תורה כעס תפילה ללא כוונה גאוה עצלות וכו', לפתע נשמעת זעקה נוראה הבוקעת מהלב היהודי הלא היא תקיעת השופר, ברגע זה שכלל ישראל צועקים ובוכים לפני אביהם שבשמים כביכול הקב"ה מזדעק אוי מה קורה ליענקל"ה שלי הדין כולו מתבלבל וכלל ישראל יוצאים מהדין שמחים וטובי לב כשבידם מתנות חדשות לכבוד השנה החדשה. עד כאן דברי הרב פינקוס.

זוהי ממש דוגמא לכך שכאשר אוהבים משהו – דואגים קודם כל לחייו ובריאותו ושלומו. **מתי ההורים הכי כועסים על הילד שלהם? כאשר הוא רץ לכביש או מכניס עט לשקע חשמלי.** בזה הוא מרגיש שהדבר שהכי חשוב להם זה שלומו וטובתו.

כך אומר הקב"ה: לשכוח מעמד הר סיני זה נורא ואיום, אבל יש בזה משהו יותר נורא ואיום: זה מסוכן. אל תעשו דברים מסוכנים!

ברומו של עולם עיקרי הדת וצ"ע [ולא הבנתי מדוע הקשה זאת רק על הרמב"ם הרי כך גם קשה על הגמרא שלנו שהמקלל עצמו עובר משום שמור נפשך] ובהשמטות 'קומץ המנחה' כתב המנחת חינוך שם שכנראה היתה לחז"ל קבלה בעניין זה.

לשון הקדש | נפש = חיי הגוף

לפני שאגש לגלות לכם את פתרון התעלומה (כפי הנראה לענ"ד), אקדים עניין חשוב בלשון הקודש. מהי ה"נפש" שאנו מזהירים עליה לשמור עליה מאד? בלשונינו אנו מכנים לפעמים "נפש" את הנשמה הרוחנית, אך בלשון התורה בדרך כלל "נפש" = חיי הגוף.

וכבר עמד בזה התורה תמימה (דברים ד הערה טז) על הפסוק הנ"ל "שמור נפשך": "מה שתפס שמירת הגוף בשם שמירת הנפש לא קשה כלל, דכך לשון התורה בכל מקום, כמו טמא לנפש, הנפש הנוגעת, כי הצלת נפשי ממות, המבקשים את נפשך והרבה כהנה, ויותר מזה מצינו בתענית כ"ב ב' אסור לאדם לסגף עצמו בתענית דכתיב ויהי האדם לנפש חיה, נשמה שנתתי בך החייה, הרי דמביא ראייה לשמירת הגוף מלשון חיות הנפש, ובב"ק צ"א ב' יליף דאסור לאדם לחבל עצמו מפסוק אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש".

יש להוסיף שכך גם נקראים הלכות הללו ברמב"ם "הלכות רוצח ושמירת נפש". הרי שחיי הגוף נקרא "נפש".

וורט | עיקר חומר האיסור – מפני שפוגע בחיי הנפש

לפי זה נראה שהיה קשה לחז"ל מדוע הזהירה תורה להישמר על עונש הגוף, הרי עיקר יראת העונש היא מעונשי שמיים בגיהנום ובעוה"ב. בכל העונשים שבתורה לא קשה, כי אינם באים לאיים על האדם אלא לכפר עליו או להרתיע אחרים כשיראוהו נענש וייראו, אבל כאן הפסוק פונה אל החוטא ומזהירו מפני שמירת נפשו בעולם הזמני והחולף ולמה לא מזהירו מעונשי שמיים החמורים.

מזה הבינו חז"ל שאין כאן **איום** על החוטא אלא **תוספת איסור**: הקב"ה אומר שהסיבה שעבודה זרה כל כך חמורה אינה רק בגלל עצם החטא הנורא, אלא גם בגלל שהעובד עבודה זרה חייב מיתה, והרי אתם מחוייבים להישמר על נפשותיכם שלא תבואו לידי מיתה.

כך גם לגבי שכחת מעמד הר סיני, אומרת התורה שחומר הציווי הוא גם מפני שהשוכח דבר ממשנתו מתחייב בנפשו, וכאשר יושב ומשכח הרי הוא בעצם לא נשמר מאד על נפשו וחיייו.

נידון | "שמירת נפש" – רק מסכנת מיתה או גם מנזקים אחרים

תוספות שואלים מדוע המקלל עצמו עובר לכו"ע על "השמר לך ושמור נפשך" ואילו החובל בעצמו נחלקו בזה במסכת בבא קמא ולא אסרוהו משום "שמור נפשך".

ובשו"ת שם אריה (יו"ד כז) הקשה שהרי בב"ק צא"ב מבואר שאין ללמוד איסור לחבול בעצמו מ"אך את דמכם לנפשותיכם" משום דקטלא שאני וא"כ הוא הדין לונשמתם. אך באמת בתומים (כז,א) מסיק דלקושטא דמילתא איסור חובל עצמו באמת משום ונשמרתם, אף שאין בו סכנת מיתה ע"ש.

וכן כתב בערוך השולחן חו"מ תכ"מג דאפילו בנזק עובר על ונשמרתם: "כשם שאין אדם רשאי לחבול בחבירו כך אינו רשאי לחבול בעצמו דכתיב השמר לך ושמור נפשך וכתיב ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש מיד נפשותיכם אדרוש את דמכם, וזהו בין לממית עצמו בין לחבול בעצמו שעובר בלאו".

חיזוק | אזהרת החפץ חיים מעישון הסיגריות

אדונינו החפץ חיים בספרו ליקוטי אמרים פרק י"ג כתב לגבי סכנת הסיגריות (שבזמנו היתה ידועה רק כמחלישה מעט את הגוף ולא כנודע בזמנינו שיש בו סכנת חיים):

"אגב דאתי לידן אודות עישון הסיגארין נדבר קצת אודות זה. הנה כמה רופאים גזרו אומר שכל מי שהוא אדם חלוש אסור להרגיל את עצמו בזה שמחליש כוחותיו, ולפעמים נוגע גם לנפשו. והנה דיברתי כמה פעמים עם חלושי כח אודות זה, וענו לי שגם הם יודעים ומכירים בעצמם שהעישון קשה להם אך מפני שהורגלו בזה מכבר קשה להם לפרוש מזה. ואמרתי להם מי התיר לכם להרגיל עצמכם כל כך. אמת, חז"ל אמרו החובל בעצמו אף על פי שאינו רשאי פטור, וכי למי ישלם אם לא לעצמו, אבל עכ"פ הלא אמרו שאינו רשאי לחבול בעצמו אחד משום ונשמרתם לנפשותיכם, ועוד, דין הוא דהלא תבל ומלואה של הקדוש ברוך הוא ולכבודו בראנו ונותן לכל אחד בחסדו כח כפי צרכו לתורתו ולעולמו, ואיך ירשה העבד לעשות לעצמו כפי רצונו הלא הוא שייך לאדונו, ואם ע"י העישון נגרעו כוחותיו בודאי יתבע לבסוף לדין ע"ז דהלא עשה זה ברצון לבו ולא באונס.

וחוץ מזה כמה כסף עולה לו עישון זה, דהלא האדם שהורגל בזה מוציא לכהפ"ח זהוב א' בכל יום [ולפעמים מתקבץ עם חבורה גדולה ואי אפשר לו להשיב פניהם ריקם ומחלק

לכאו"א שעולה לו בדמים הרבה] ובמשך שנה אחת יתקבץ לערך שלש מאות זהובים שאיבד אותם בידיים והפסידם ללא תועלת ומכל שכן במשך שנים אחדות כמה מפסיד ע"ז הן הפסד גופו בבריאותו והן הפסד ממונו הן הפסד מצותיו, וא"כ כאשר יתבונן האדם בנפשו מגודל הרעה שמביא על עצמו ע"ז יתחזק שלא יתרגל עצמו בזה ואם כבר הורגל בזה ימעט בכל יום מעט מעט עד שבהמשך הזמן יפסוק לגמרי, ואז יהיה טוב לו בזה ובבא..."

מבואר בדבריו שגם בחבלה גרידא יש עובר משום "ונשמרתם לנפשותיכם", וכמשמעות דעת התוספות בסוגייתנו.

פולמוס | ונשמרתם – אסמכתא או דאורייתא

יש שדנו לומר שחיוב "ונשמרתם" אינו לאו גמור מן התורה אלא אסמכתא בעלמא, ורק כאשר הוא מקלל עצמו עובר בלאו גמור.

אבל בדברי הריטב"א בסוגייתנו מבואר שאפילו אכילה ושתיה של דברים רעים לבריאות הוי איסור דאורייתא, וזה לשונו: "ואם תאמר, אם כן היאך לוקה דהא דרשינן כמה מילי מהאי קרא שלא יעמוד במקום סכנה ושלא יאכל ושלא ישתה דברים הרעים והוה ליה לאו שבכללות שאין לוקין עליו. ולא מילתא היא דהא לא מיקרי לאו שבכללות כיון שכל האזהרות מענין אחד הם לשמור את עצמו, ולא הוי לאו שבכללות אלא לא תאכלו על הדם שנדרש להרבה עניינים חלוקים כדאיתא בפרק בן סורר ומורה".

הרי שדן לשוויי לאו שבכללות מפני שהוא כולל גם עמידה במקום סכנה ואכילת דברים המזיקים לבריאותו, וא"כ בוודאי אין זה אסמכתא בעלמא אלא דרשה גמורה.

אמנם, הלבוש ביו"ד קטז"א כתב דפשוטם של מקראות השמר לך ונשמרתם אינם עוסקים בשמירת נפש ואין כאן אלא אסמכתא לאיסור חכמים. אך עיין דרכי תשובה קטז"ג, שהלבוש חזר בו והסיק דהוי דאורייתא, שהרי בחו"מ תכו"א כתב הלבוש "מכין אותו מכת מרדות שהרי עבר על איסור דאורייתא דכתיב השמר לך".

הידעת | שש דרגות בהלכות "ונשמרתם"

מצוות שמירת נפש כוללת הרבה מצוות עשה ולא תעשה: "וחי בהם" "ועשית מעקה" "לא תשים דמים" "ונשמרתם מאד" "השמר ושמור נפשך" "לא תעמוד על דם ריעך" ועוד ועוד. מצוה זו היא המצוה הגדולה הדוחה כמעט כל מצוות התורה.

אמרה 'ואליו הוא נושא את נפשו' (דברים כד טו). ואמרו חז"ל בבבא מציעא (דף קיב ע"א) מפני מה זה עלה בכבש ונתלה באילן ומסר את עצמו למיתה, לא על שכרו? **אבל מי שאין עיקר כוונתו למחייתו**, ומתאוות לבו הוא הולך למקום גדודי חיות, **עובר על 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם'**.

וצריך להבין, איך יתכן שיסירו איסור חמור כזה בשביל צורכי פרנסה. וכנראה העומק בזה **שהאיסור הוא לזלזל בחיי הנפש**, שאינו מחשיבם ומייקדם ומוכן לסכנם בכדי. אבל כאשר יש צורך לפרנסתו כדי חייו, ועושה זאת רק בשביל הצורך הגמור הזה, שוב אין כאן זלזול וביטול שמירת הנפש ככל יכולתו.

זקנין ויאמרו לך | "שמירת הנפש" במשנת סבא דוד סומפולינסקי זצ"ל

זקני רבי דוד בונם סומפולינסקי זצ"ל היה בוערת בו הזהירות הגדולה במצוות שמירת הגוף והנפש. מאד היה בנפשו לעשות "עסק" ברוחניות מהמצוה הזו שבדורנו היא עזובה בלא דורש. בימינו מי שמתחזק לשמור בריאותו - סימן הוא שקיבל התראות חמורות מהרופא שהבדיקות שלו לא מסמנות טוב... אבל אצלו זו היתה **עבודת ה'**, הוא היה אומר לי **"מי שאוכל מאכלים לא בריאים בשביל הטעם שמושך אותו - הוא הרי בעל תאוה!! איך לא מעוררים על זה? זאת טומאה עצומה!"** הרי זה ממש מעיקרי היהדות של התגברות על התאוה הטמאה. יש כאלו שמקפידים כל כך שלא לראות נשים אפילו באקראי, ואילו, להבדיל, במאכלים ומשקאות מעוררי תאוה מתבוננים ומהרהרים בלי הרף. הא כיצד?

נכון אמנם שאי אפשר להיות מושלם, אבל הרי גם מלשון הרע קשה מאד להיזהר, ואעפ"כ כולם מרעישים על זה, שבע יפול צדיק וקם, אגודות קמות, חיבורים נכתבים, ואילו **המצוה הגדולה הזאת** של שמירת החיים, שדוחה כל עבירות שבתורה, **יושבת בקרן זוית**. הוא היה מוסר נפשו להרחיק כל יהודי מסכנת הסיגריות, או משאר סכנות. ועוד ועוד יש להאריך כאן.

הוא היה מזכיר את דברי הראשונים על הפסוק "וְעִבְדְתֶם אֶת ה' אֱלֹהֵיכֶם וְבָרַךְ אֶת לַחֲמֶךָ וְאָת מִיָּמֶיךָ וְהִסְרִיתִי מִיָּדְךָ מִכָּל מִקְרָבְךָ" שבריאות האדם תלויה במזון ובאוויר. ראו לדוגמא ברמב"ן: "ואמר והסירותי מחלה מקרבך - כלומר שאסיר בהם מחלה מקרבך, **שיהיו המאכלים והמשקים טובים ובריאים לא יולידו מחלה** אבל ירפאו ממנה: ואמר עוד שלא תהיה - בהם אשה משכלה - ברחם משכיל, ולא עקרה ברחם ושדים צומקים, כי **בהיות המאכלים והמשקים והאויר מבורכים יהיו הגופים בריאים**, ואברי הזרע נכונים לעשות מעשיהם כהוגן".

ככל שהרפואה מתפתחת כך אנו למדים יותר ויותר כמה צדקו דברי רבותינו. כיום אנו יודעים בבירור כמה שורשי המחלות נעוצים במזון התעשייתי הקלוקל, במאכלים רוויי

יש למצוה זו שלושה חלקים עיקריים: א. מצות מעקה לפריטה ודיניה ב. חיוב הסרת כל הסכנות והמכשולות. ג. איסור לסכן עצמו בהנהגות מסוכנות.

כאשר אנו באים לדון על סכנת נפשות (מכשיר חשמלי לא תקני / מכונת ללא רישוי / בריכה בחצר הבית ללא גידור / נהיגה מופרעת / טיול לאזור מלחמה או למדינת אויב / אכילה מופרזת / עישון סיגריות / טיפוס הרים לא מאובטח / ועוד ועוד) אנו צריכים להבדיל בין שש דרגות חומרה שיש בנושא זה:

א' מעשה מצוה בברכה של "עשיית מעקה" בהסרת הסכנה. ב' מצות לא תעשה של "לא תשים דמים בביתך". ג' מצות עשה כללית של "ונשמרתם" או "השמר ושמור נפשך". ד' איסור דרבנן להתרחק מן הסכנות (סוף הלכות שמירת נפש ברמב"ם). ה' מידה מגונה ורעה לסכן נפשו בשביל חשקיו (הלכות דיעות ברמב"ם). ו' היתר גמור של "שומר פתאים השם".

למדנות | ההבדל בין סיכון לצורך פרנסה לדרך תענוג בעלמא

מעניין לדעת שיש הבדל בגדרי האיסור בין אם עושה זאת לפרנסתו לבין אם עושה זאת להנאתו. **בעמוד הקודם (להב), אמר שמואל שהמלכות לא נענשת כאשר נהרגים שישית מהחייילים**, מאתיים מתוך אלף מאתיים, מזה הוכיח בשו"ת אמרי אש (יו"ד נב) שמוותר להתגייס לצבא הנכרי שנלחם באומות אחרות לצורך פרנסתו.

הוא נשאל שם "על מה שנהגו בפולין ובאונגריה, למצוא גבר אשר בעד בצע כסף יחפוץ וירצה ללכת אל הצבא בעת המלחמה בין נכרים לנכרים, האם אין בזה איסור". והשיב **שהמתנדב לצאת למלחמה אינו בכלל 'מאבד עצמו לדעת'**, והביא ראייה מדוד המלך שהרבה לצאת למלחמות רשות, ולא חשש לונשמרתם מאד לנפשותיכם, כמבואר בתוספות שבועות לה, ב. עיי"ש באורך, הובאו דבריו ב"חשוקי חמד" כאן.

בנוגע ביהודה (תנינא יו"ד סימן י) נשאל האם מותר ליהודי **להתעסק בציד חיות**. והשיב: הציד לשם שעשוע יש בו [נוסף לשאר האיסורים] **איסור מצד מה שנאמר בתורה 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם'** (דברים ד טו). ומי לנו גדול ובקי בצידה יותר מעשיו שהכתוב מעיד עליו 'ויהי עשיו איש יודע ציד איש שדה' (בראשית כה כז) ובכל זאת אמר על עצמו 'הנה אנכי הולך למות' (שם לב), ופירש הרמב"ן שהכוונה הפשוטה במלים אלו היא **שעשיו סיכן עצמו כל יום בין גדודי חיות**. ומעתה, איך יכניס עצמו איש יהודי למקום גדודי חיות רעות. אלא **שציד עני העוסק בצידה למחייתו התירה התורה**, כמו שמוותר לסוחרים לעבור אורחות ימים בגלל הפרנסה. והתורה

ההיגיינה בגן של בניו הפעוטים. האם הגנת מקפידה לרחוץ ידיה בסבון בין ניקוי ילד אחד למשנהו, וכו' וכו'. "הערת ל בעדינות, כי לצורך זה יש רופא מחוזי מטעם משרד הבריאות האחראי על כל הנהגות הבריאות באזור. ולכן כדאי שסבא יפנה אליו שישגיח על זה באופן מערכתי, ולא ינסה לטפל בזה דרך יחידים שהם כטיפה מן הים. סבא זצ"ל צחק למשמע "תמימותי"... כאומר: אני מכיר היטב את המערכות הממשלתיות והציבוריות, תאמין לי – אין הדבר תלוי אלא ביחידים..."

[ובאמת זו היתה דרכו בקודש של סבא זצ"ל מאז ומעולם, לא לסמוך על המערכות הציבוריות והשלטוניות, אלא לזעוק "אין הדבר תלוי אלא בי". כך היה בזמן הסכנה הגדולה בדנמרק, כך היה בשוודיה במלחמה כנגד ההתבוללות של הפליטים, וכך המשיך בכל המאבקים שלו. תמיד הרים יוזמה בעצמו, ביקש מכל יחיד ויחיד שפגש לשנות את דרכיו ולא נשען על המערכות הגדולות].

אחד העיתונים החרדיים, הפסיק לפרסם את הסיגריות לפי הוראת מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל. סבא זצ"ל שמח שמחה גדולה על זה. והנה לאחר כמה שנים, כנראה בעקבות קשיים כלכליים, חזר העיתון לפרסם סיגריות. סבא מאד כאב "איך אפשר להתפרנס מפרסום מכירת דבר-אחר ליהודים?". הוא התקשר לרב יחזקאל אסחייק שליט"א ולעוד גורמים שיצטרפו אליו להשפיע ולשכנע. וכשלא עלתה בידם – **הפסיק את המינוי!...** הוא לא אמר: למי יפריע ביטול של מינוי אחד מתוך רבבות? הוא עושה את שלו, בכל המרץ והזריזות, והקב"ה יגמור בעדו.

סוכרים ופחמימות ריקות, במאכלים מלאים בחיידקים וזיהומים, ועוד ועוד. כך גם זיהום האוויר, היגיינה נמוכה, חשיפה לאלרגנים, עישון אקטיבי ופסיבי, ועוד ועוד.

כסימן לכך שהתרבות המערבית הביאה לנו הרגלי אכילה מקולקלים, היה אומר סבא זצ"ל: **ראה זה כלל בידך, כל המאכלים שהגיעו אלינו מאמריקה – אינם בריאים...** תפוחי אדמה, טבק, ועוד ועוד...

אחד המאבקים שניהל סבא זצ"ל עסק **בהיגיינת הלחמים והמאפים בחנויות המכולת**. בדרך כלל, הלחמים ושאר מיני המאפה מגיעים במשאיות לפנות בוקר, מניחים אותם חשופים ופגיעים בפתח החנות, וכך עומדים במשך שעות ללא כיסוי ושמירה. **סבא זצ"ל טרח וצילם השכם בבוקר תמונות של עכברים וחתולים שטועמים להנאתם ממיטב התוצרת של המאפיות...** לא שצרה עינו בארוחות בעלי החיים, אלא שידע שהם רוחשים ווירוסים ומחלות שבני האדם אינם מחוסנים מפניהם...

עוד חזון למועד לעסוק בתיעוד מאבק זה (כולל התכתבויות מרתקות עם גדולי הרבנים אודות מכשול זה), בתוך שאר המאבקים הקדושים של סבא זצ"ל על מצוות שמירת נפש.

סיפורי סבא | קצת ממאבקיו של סבא דוד לשמירת הנפש

סיפר כבוד אחי הרה"ג ר' חיים יצחק הלוי רוט שליט"א שפעם אחת סבא זצ"ל התקשר אליו לברר את נוהל הנהגות